

U s t a w a

z dnia 24 maja 1921 roku

w przedmiocie amnestji z powodu uchwalenia Ustawy Konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r.

Art. 1. Dla upamiętnienia aktem łaski uchwalenia Ustawy Konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej udziela się sprawcom, współwinnym i uczestnikom przestępstw, popełnionych przed dniem 17 marca 1921 roku, amnestji na zasadach, określonych w niniejszej ustawie, choćby karę orzeczono dopiero po tym dniu.

Art. 2. Amnestja dotyczy przestępstw, należących do właściwości sądów karnych, zarówno powszechnych, jak i wojskowych, oraz do właściwości władz administracyjnych.

Art. 3. Amnestja nie stosuje się jednak wcale do następujących przestępstw, należących do właściwości sądów karnych powszechnych lub wojskowych:

- a) szpiegostwa lub innego karygodnego działania na rzecz obcego, a na szkodę Państwa Polskiego;
- b) umyślnego pozbawienia życia człowieka, lub umyślnego trwałego uszkodzenia ciała lub takiegoż upośledzenia zdrowia ludzkiego, jeśli przestępstwa te popełniono z pobudek osobistego zysku;
- c) rozboju, względnie rabunku;
- d) fałszowania pieniędzy i papierów kredytowych;

- e) stręczenia do nierządu i innych wypadków ciągnięcia zysku z nierządu drugiej osoby;
- f) przemykania za granicę Państwa waluty i papierów wartościowych, tudzież innych przedmiotów, których wywóz jest zakazany;
- g) lichwiarskiego wyzysku;
- h) tajnego gorzelnictwa, jeśli czyn jest zbrodnią;
- i) przestępstw natury karno-skarbowej;
- j) przestępstw, popełnionych przez publicznych urzędników i osoby wojskowe, jeśli czyn ulega karze w myśl ustawy z 30 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. № 11 poz. 60), ustawy z 18 marca 1921 r. (Dz. Ust. № 30 poz. 177) lub ustawy z 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. № 64 poz. 386);
- k) dezercji lub innego uchylania się od służby wojskowej, jeśli sprawca w tym celu opuścił granicę Państwa, lub przebywał w tym celu za granicą.

Amnestja nie dotyczy również przestępstw, popełnionych z chęci zysku, a należących do właściwości władz administracyjnych, tudzież wszystkich spraw, należących do właściwości władz karno-skarbowych, oraz kar porządkowych lub dyscyplinarnych za przewinienia służbowe.

Art. 4. W granicach, określonych w niniejszej ustawie, puszcza się w niepamięć i przebacza:

- a) wykroczenia administracyjne i porządkowe bez względu na rodzaj i wymiar kary, w ustawie przewidziany;
- b) przestępstwa, za które ustawa przewiduje niezależnie od kar dodatkowych, jako karę najsurowszą grzywnę lub karę pozbawienia wolności, nie przenoszącą trzech miesięcy, lub jedną z tych kar.

Postępowanie karne w powyższych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzono.

Art. 5. W granicach, określonych w niniejszej ustawie, darowuje się prawomocnie orzeczone, a niewykonane w całości lub części:

- a) kary administracyjne i porządkowe, bez względu na rodzaj i wymiar;
- b) grzywny i kary pozbawienia wolności, orzeczone przez sąd w rozmiarze, nie przenoszącym trzech miesięcy;
- c) połowę orzeczonej przez sąd kary pozbawienia wolności, gdy karę tę orzeczono w rozmiarze powyżej trzech miesięcy, lecz nie przenoszącym jednego roku;
- d) jedną trzecią część orzeczonej przez sąd kary pozbawienia wolności, gdy karę tę orzeczono w rozmiarze, przenoszącym rok jeden, z tem jednak, iż pozostałe dwie trzecie orzeczonej kary nie mogą przenosić lat dziesięciu.

Ogranicza się do lat dziesięciu karę dożywotniego pozbawienia wolności.

Zamienia się karę śmierci na karę piętnastoletniego ciężkiego więzienia (domu karnego).

W granicach niniejszej ustawy darowuje się w zupełności wszelkie inne kary, niewykonane w całości lub w części, w szczególności wszelkie kary dodatkowe, z wyjątkiem kar, wpływających na rzecz poszkodowanego, oraz z wyjątkiem umieszczenia w zakładach wychowawczo-poprawczych.

Art. 6. W granicach, określonych w niniejszej ustawie, odnośnie do przestępstw, popełnionych wyłącznie lub w przeważającej mierze z pobudek politycznych, społecznych i ekonomicznych:

- a) puszcza się w niepamięć i przebacza czyny, popełnione treścią druku, bez względu na rodzaj i wymiar kary, w ustawie przewidzianej, lub prawomocnie orzeczonej, wraz z karami dodatkowymi; postępowanie karne w powyższych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone;
- b) puszcza się w niepamięć i przebacza czyny, za które ustawa przewiduje, niezależnie od kar dodatkowych, jako najsurowszą karę, pozbawienie wolności do jednego roku, tudzież darowuje się kary prawomocnie orzeczone w powyższym rozmiarze, wraz z karami dodatkowymi; postępowanie karne w powyższych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone;
- c) w razie orzeczenia kary powyżej jednego roku, a nie przenoszącej lat dziesięciu, darowuje się połowę orzeczonej kary;
- d) wszelkie inne kary pozbawienia wolności ogranicza się do lat pięciu;
- e) karę śmierci zamienia się na dziesięć lat ciężkiego więzienia (domu karnego).

Jeśli jednak czyn, zgodnie z zamiarem sprawcy, pociągnął za sobą pozbawienie życia człowieka, albo uszkodzenie ciała lub upośledzenie zdrowia ludzkiego, zniszczenie obcej własności w większym rozmiarze lub okolicznościach szczególnie niebezpiecznych, albo gdy świadomie fałszywe obwinienie pociągnęło za sobą pozbawienie osobistej wolności — stosują się jedynie ulgi, przewidziane w art. 5.

Art. 7. O ile w art. 3 inaczej nie postanowiono, puszcza się w niepamięć i przebacza przestępstwa wojskowe, przewidziane w kodeksie wojskowym, tudzież darowuje się niewykonalne w całości, lub w części kary, prawomocnie orzeczone, za te przestępstwa, bez względu na rodzaj i wymiar, wraz z karami dodatkowymi; postępowanie karne w powyższych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone.

Jeśli jednak czyn taki jest przestępstwem z chęci zysku, albo przestępstwem przeciw obowiązkowi subordynacji wojskowej, polegającym na czynnym targnięciu się na przełożonego, albo dezercją, za którą kodeks wojskowy przewiduje karę śmierci, wówczas stosuje się art. 6 p. b), c), d), e).

Art. 8. W razie zbiegu przestępstwa, ulegającego amnestji, z przestępstwem, nie ulegającym amnestji, kara, orzeczona z uwzględnieniem zbiegu, względnie kara łączna, będzie złagodzona według słusznego uznania sędziego; przepis niniejszy nie wyklucza umorzenia w myśl postanowień niniejszej ustawy toczącego się postępowania sądowego odnośnie do poszczególnych zbiegających się przestępstw.

Art. 9. Odnośnie do przestępstw, wymienionych w art. 5 p. b), art. 6 i 7, skutki karno-sądowego skazania i kary na czci ustają najpóźniej z chwilą odcierpienia kary.

Skutki karno-sądowego skazania i kary na czci, łączące się ze skazaniem przez sądy karne państw zaborczych, ustają po upływie lat pięciu po odcierpieniu kary, jeśli skazany w tym czasie nie popełnił żadnego przestępstwa, polegającego na winie umyślnej, za które wymierzono mu karę pozbawienia wolności przez sześć miesięcy lub karę surowszą; postanowienia prawne dla skazanego korzystniejsze pozostają w mocy.

Art. 10. W wypadkach, w których nie stosuje się art. 4 p. b), sąd może postępowanie umorzyć, lub postępowania nie wdrażać, jeśli według okoliczności danego wypadku należałoby, niezależnie od kar dodatkowych, wymierzyć karę pozbawienia wolności w rozmiarze, nie przenoszącym trzech miesięcy, lub karę łagodniejszą. W powyższych wypadkach sąd może po-

stępowanie umorzyć, lub postępowania nie wdrażać jedynie za zgodą prokuratora, a sąd powiatowy lub pokoju jedynie za zgodą prokuratora przy sądzie okręgowym.

Przepisy niniejszego artykułu stosuje się odpowiednio do przestępstw, wymierzonych w art. 6 i art. 7 ust. 2, jeśli należałoby wymierzyć karę, nie przenoszącą jednego roku pozbawienia wolności lub karę łagodniejszą.

Art. 11. Umorzenie w myśl niniejszej ustawy toczącego się postępowania będzie z mocy samego prawa uchylone, jeśli osoba, przeciw której toczyła się postępowanie, oświadczy w ciągu miesiąca po zawiadomieniu, że domaga się przeprowadzenia tego postępowania.

Art. 12. Przepisy ustawy niniejszej, dotyczące umorzenia kar, prawomocnie orzeczonych, stosują się również do przestępstw, ściganych z oskarżenia prywatnego, na wnioszek lub z upoważnienia; natomiast do tych przestępstw nie stosują się przepisy, dotyczące umorzenia lub zaniechania postępowania karnego.

Art. 13. Postanowienia niniejszej ustawy stosują się do osób, które odnośnie do popełnionego przestępstwa korzystały z ogólnego, lub szczególnego aktu łaski, jedynie wówczas i o tyle, o ile poprzedni akt łaski przyznawał im ulgi w mniejszym rozmiarze.

Art. 14. Amnestję odnośnie do kar, prawomocnie orzeczonych, stosuje władza, zarządzająca wykonanie wyroku.

W sprawach, należących do właściwości sądu okręgowego, wątpliwości w zastosowaniu amnestji rozstrzygać należy na wniosek prokuratora lub stron na posiedzeniu niejawnem (gospodarczem) po wysłuchaniu prokuratora, o ile orzeczenie nie zapada na rozprawie głównej; to samo postępowanie stosuje się z urzędu lub na wnioszek w razie zbiegu przestępstw (art. 8), tudzież na wniosek prokuratora w wypadkach art. 10. Od decyzji można wnieść zażalenie w ciągu miesiąca po zawiadomieniu do sądu, w toku instancji przełożonego, który rozstrzyga ostatecznie.

W sprawach, należących do właściwości sądów powiatowych lub pokoju, od decyzji sędziego można wnieść zażalenie w ciągu miesiąca po zawiadomieniu do sądu okręgowego, który rozstrzyga ostatecznie. Poza rozprawą główną sędzia pokoju orzeka zawsze bez udziału ławników.

Art. 15. W zakresie sądownictwa wojskowego stosuje się do postępowania odpowiednio art. 14.

Art. 16. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom Sprawiedliwości, Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych, tudzież Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej w zakresie jego właściwości.

Marszałek: *Trąmpczyński*

Prezydent Ministrów: *Witos*

Minister Sprawiedliwości: w z. *Dr Jan Morawski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *L. Skulski*

Minister Spraw Wojskowych: *Sosnkowski*

Minister b. Dzielnicy Pruskiej: *W. Kucharski*